

Procesvoorstel evaluatie en doorontwikkeling samenwerking Stedelijk Gebied Eindhoven

Versie 5
Datum 5 december 2016

Coördinatie

Erik de Ruiter

Auteurs:

Best
Eindhoven
Geldrop-Mierlo
Helmond
Nuenen
Oirschot
Son en Breugel
Veldhoven
Waalre
Secretaris

Ceciel Noordman & Leon Damen
Marco Wilke & Lucien Panken
Jan van Vlerken & Wim Geboers
Alwin ter Voert & Rene Miesen
Nick Scheltens & Rob Branz
Joost Michels & Sophie Rotman
Rien Schalkx & Eef Mengers
Marjan van den Hoogenhoff
Freek Compagne & Silvia Cannemeijer
Harm Mertens

In opdracht van:

Bestuurlijk Platform Stedelijk Gebied Eindhoven

1. Inleiding

Op 4 november is in het bestuurlijk platform een procesvoorstel besproken van de provincie voor de doorontwikkeling van de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven. De leden van het bestuurlijk platform hebben niet ingestemd met het voorstel en aan de gemeentesecretarissen en coördinatoren gevraagd om een nieuw voorstel te maken. De opdracht is gegeven om een voorstel te maken

- waarin de gemeenten van het Stedelijk Gebied zelf eigenaar zijn van het proces;
- dat start bij de evaluatie en is gericht op doorontwikkeling van de samenwerking;
- waarbij de maatschappelijke opgaven leidend zijn en de bestuursstructuur volgend;
- waarbij een effectief en democratisch gelegitimeerd openbaar bestuur gerealiseerd wordt in het Stedelijk Gebied Eindhoven, dat past bij de kracht en inhoudelijke ambities van de negen gemeenten.
- waarin rekening gehouden wordt met o.a. de evaluatie van de Metropoolregio Eindhoven en de proeftuin 'Herziening financiële verhoudingen';
- waarbij gemeenteraden in een vroeg stadium betrokken worden en een volwaardige rol krijgen.

Door niet in te gaan op het aanbod van de provincie maar zelf de regie te nemen en een eigen procesvoorstel te ontwikkelen zijn er namens de colleges van de negen gemeenten hoge verwachtingen gewekt. In dit voorstel schetsen de gemeentesecretarissen en coördinatoren een concrete aanpak.

Het doel van het proces is het evalueren van de samenwerking, het formuleren van een inhoudelijke agenda voor de toekomst en het ontwikkelen van een uitvoeringsarrangement inclusief een duidelijke conclusie over de toekomstige governance in het Stedelijk Gebied. Er is hierbij gekozen voor een innovatieve en extern georiënteerde aanpak. Er is bewust gewerkt aan een voorstel dat in lijn is met de afspraken over de evaluatie en doorontwikkeling, zoals gemaakt in het bestuurlijk platform van april 2016. Daarvoor was toen draagvlak bij alle colleges en de provincie.

Het procesvoorstel wordt op 15 december besproken in het bestuurlijk platform. Wanneer er die dag geen fundamentele wijzigingen worden aangebracht, wordt direct een besluit genomen. De leden van het platform wordt gevraagd om van te voren het mandaat op te halen bij de colleges om een besluit te kunnen nemen. Bij een positief besluit betekent dit dat de 9 gemeenten instemmen met het volledige voorstel, inclusief de financiën en het geven van mandaat aan de stuurgroep die het proces verder gaat begeleiden. Hierdoor kunnen de gemeenten in januari 2017 voortvarend aan de slag met de uitvoering.

Leeswijzer

Hieronder wordt eerst ingegaan op de ontwikkelingen die op dit moment spelen en relevant zijn voor het proces dat de negen gemeenten samen gaan doorlopen. Daarna volgen de spelregels die nodig zijn voor een succesvol proces. Het gaat hier om basisafspraken die vooraf gemaakt worden en die tot doel hebben helder te maken waar elke gemeente aan begint om discussie de komende maanden over het proces te voorkomen. In de vierde paragraaf is de hoofdlijn van het proces geschetst dat de gemeenten voor ogen hebben. Hierop volgt de organisatie en de rol van verschillende partijen aan tafel. Het voorstel eindigt met tijdsplanning en een overzicht van de kosten, inclusief een verdeling.

2. Ontwikkelingen relevant voor het proces

Deze evaluatie is niet los te zien van andere trajecten. Deels spelen ze binnen de samenwerking, deels er buiten. Ze zijn van invloed op het proces van de evaluatie en doorontwikkeling en worden daarom hieronder genoemd. De komende maanden gaan de verschillende trajecten elkaar raken, de negen gemeenten zijn zich daarvan bewust.

Binnen de samenwerking

- De portefeuillehouders wonen, werken en voorzieningen gaan in 2017 door met hun samenwerking. De winkel blijft gewoon open tijdens het proces. Een voorbeeld van een traject dat zeker een raakvlak heeft met het dit proces, is het plan van de negen gemeenten om een visie te ontwikkelen op het gebied van voorzieningen. Ze willen dat samen doen met partners in het veld.
- Op basis van de afspraken van april 2016 werken de negen gemeenten aan een beeldvormend document. Het geeft inzicht in het Daily Urban System van het Stedelijk Gebied Eindhoven. Hoe werkt het Stedelijk Gebied? Wat zijn opvallende kenmerken en iconen? Dit document wordt tijdig opgeleverd om een rol te kunnen spelen in het voorgestelde proces.
- Er wordt in het kader van het rapport 'Maak Verschil' gewerkt aan een proeftuin 'Herziening Financiële Verhoudingen'. Het Stedelijk Gebied is onderwerp van studie in deze proeftuin en diverse gemeenten zijn rechtstreeks betrokken. Het rapport wordt in het voorjaar gepresenteerd. Het wordt, samen met de rapporten van de andere proeftuinen, aangeboden aan de regeringspartijen om te gebruiken bij de coalitieonderhandelingen na de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart 2017.

Buiten de samenwerking

- Bijna alle gemeenten in het Stedelijk Gebied hebben een reactie gegeven op de oproep van de provincie in het kader van (veer)krachtig bestuur om te komen tot een bestuurlijke visie. De gemeente Best is nog bezig met een proces. Naar verwachting neemt de gemeenteraad medio 2017 hierover een besluit. Helmond heeft in het kader van veerkrachtig bestuur, evenals de overige 5 peelgemeenten, met de provincie afgesproken om voor 1 juli 2017 met een bestuurlijke visie te komen. In de afzonderlijke reacties van de gemeenten in het Stedelijk Gebied is aangegeven hoe men aankijkt tegen de samenwerking. De provincie gaat de komende maanden nog reageren richting de gemeenten.
- De rapporten van de commissies Huijbregts en Demmers spelen een rol. In deze documenten zijn inhoudelijke aanbevelingen gedaan over de toekomst van de regionale samenwerking.
- Het besluit van het college van Gedeputeerde Staten over het rapport van de commissie Demmers en het recent door de gemeenteraad van Nuenen genomen besluit over haar bestuurlijke toekomst spelen op de achtergrond een rol in de discussie over de doorontwikkeling van de samenwerking in het Stedelijk Gebied.
- De 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant gaan begin 2017 de samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven evalueren. De gemeenten in het Stedelijk Gebied zijn onderdeel van deze samenwerking. Hiervoor is Berenschot als extern bureau in de arm genomen. Voor 1 juli 2017 wordt de evaluatie inclusief aanbevelingen aangeboden aan de gemeenteraden.
- De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 gaan komend jaar een rol spelen. Hierdoor moeten ingrijpende voorstellen over de inhoudelijke doorontwikkeling en governance van de samenwerking voor de zomer van 2017 aangeboden worden aan de gemeenteraden. Het najaar kan worden benut voor de besluitvorming.

3. Spelregels voor een succesvol proces

De gemeentesecretarissen en coördinatoren zijn van mening dat het van essentieel belang is om voor de start van het proces een aantal heldere afspraken te maken. Het gaat om de spelregels van het proces dat de negen gemeenten gaan doorlopen. Deze staan in het procesvoorstel zodat iedere gemeente hieraan gehouden kan worden.

Snelheid en efficiency

- Het is belangrijk om snelheid te maken, zoals hierboven is aangegeven willen de gemeenten voor de zomer van 2017 klaar zijn. Dat betekent simpelweg dat niet iedere stap steeds met negen coördinatoren, negen gemeentesecretarissen en negen leden van het bestuurlijk platform besproken kan worden. We geven enkelen het vertrouwen om een goed proces te organiseren.
- Er wordt gewerkt met innovatieve werkmethoden om tot vernieuwde oplossingen te komen. Als kern van een toonaangevende regio op het gebied van innovatie zijn de negen gemeenten het aan hun stand verplicht ook open te staan voor innovatie binnen dit proces.
- Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van een methodiek die uitgaat van 1 of 2 daagse sessies die goed zijn voorbereid en waarbij aan het eind een concreet resultaat op tafel ligt. Hierdoor worden ook de bestuurlijke lasten beperkt. Dit kan alleen wanneer iedereen zich committeert aan het proces en bereid is om buiten de comfortzone te acteren.
- Het proces wordt zakelijk ingestoken: afspraak is afspraak. Dit betekent dat de gemeenten als het gaat om de inrichting van het proces naar consensus streven, maar indien nodig ook een meerderheidsbesluit respecteren. Er is geen ruimte voor cherry-picking binnen het proces en wanneer een fase is afgerond, dan is ook de discussie over dat onderdeel afgesloten.

Rol en positie externe partijen

- Het verleden heeft aangetoond dat urgentie vanuit de samenleving helpt bij het behalen van resultaten. Sowieso is de maatschappelijke agenda niet langer het exclusieve domein van de overheid. Daarom gaan de negen gemeenten in alle fasen van dit proces werken met het Quadruple Helix Model. In dit model werken overheid, bedrijfsleven, wetenschap en maatschappelijke partijen samen om structurele oplossingen te bedenken die ze alleen nooit kunnen bereiken.
- De externe gebruiker wordt gepositioneerd als norm voor de samenwerking. Partijen worden vanuit die blik gevraagd mee te denken over regionale opgaven en het regionale belang. Er wordt nadrukkelijk geen proces georganiseerd waarin de gemeenten verlanglijstjes op gaan halen.
- Partijen voor wie de samenwerking in het Stedelijk Gebied van belang of relevant is (geweest of gaat worden) worden gericht uitgenodigd. Het gaat zowel om de 'usual' als de 'unusual suspects'.
- De provincie is voor de negen gemeenten een belangrijke stakeholder in dit proces. Vanuit die rol wordt de provincie intensief betrokken. De provincie is geen eigenaar van het proces. De gemeenten starten het proces onafhankelijk van een provinciale financiële bijdrage aan de kosten van dit proces.

Eigenaarschap en verantwoordelijkheid

- Kenmerkend voor de samenwerking is dat het eigenaarschap is neergelegd bij de deelnemers. De ambtenaren en bestuurders van de gemeenten werken met elkaar om tot resultaten te komen. Ook bij de evaluatie en

doorontwikkeling is eigenaarschap belangrijk: het moet van de negen gemeenten zijn. Van iedereen wordt de komende maanden tijd en inzet verwacht.

- Alle negen gemeenten zijn samen verantwoordelijk voor het proces en het behalen van resultaat. Dat er gebruik wordt gemaakt van bestaande structuren zoals het bestuurlijk platform of het secretariaat van de samenwerking doet daar niets aan af.
- Eigenaarschap betekent voor alle gemeenten een actieve houding, ook wanneer bestuurders of medewerkers van de gemeente niet direct in de frontlinie van het proces zitten. Met verantwoordelijk zijn, wordt ook bedoeld de verantwoordelijkheid nemen om actief informatie op te halen of navragen te doen wanneer iets niet duidelijk is.
- De gemeenten nemen (externe) meningen en analyses over de huidige samenwerking in het Stedelijk Gebied serieus. Gemeenten zitten niet aan tafel om de samenwerking te verdedigen.

Externe begeleiding

- De negen gemeenten zijn en blijven eigenaar van het proces. Wat de gemeenten zelf kunnen doen, doen ze ook zelf.
- De gemeenten zullen externe ondersteuning inschakelen voor diverse stappen in het proces. Externe ondersteuning borgt ook de voortgang.
- Eigenaarschap is niet synoniem aan zelf doen. Eigenaarschap wordt ook ingevuld door goed opdrachtgeverschap en het zelf houden van regie op het totale proces. Dat is en blijft in gemeentelijke handen.

Eindresultaat

- De negen gemeenten streven naar een vernieuwing van de gemeenschappelijke agenda en samenwerking in het Stedelijk Gebied. Het heeft de voorkeur dat alle negen gemeenten instemmen met het eindresultaat, maar het is denkbaar dat we met minder dan 9 gemeenten de eindstreep halen. Uiteindelijk gaat het om een "coalition of the willing", waarbij dezelfde filosofie geldt als bij de totstandkoming van het huidige convenant: gemeenten die mee doen, committeren zich aan alle afspraken. Er vindt geen cherry-picking plaats als het gaat om het eindresultaat.
- Het eindresultaat wordt verwoord in heldere en voor iedereen begrijpelijke taal.

4. Proces evaluatie en doorontwikkeling

Onderdeel 1: Evaluatie van de samenwerking

A. Inhoudelijke analyse van de resultaten

In het bestuursconvenant zijn meetbare afspraken gemaakt op het gebied van wonen, werken en voorzieningen. Als eerste onderdeel van de evaluatie wordt op basis van feitelijke informatie bekeken in hoeverre het gelukt is om deze afspraken te realiseren en tegen welke kosten. Is het de bestuurders en ambtenaren van de gemeenten in het Stedelijk Gebied gelukt zich aan de afspraken te houden? Hoeveel tijd en middelen zijn gestoken in de samenwerking? De analyse kan door de secretaris van de samenwerking in het Stedelijk Gebied gemaakt worden. Hij legt de analyse voor aan de portefeuillehoudersoverleggen voor een feitencheck.

B. Ervaringen met de samenwerking in het Stedelijk Gebied

In het tweede onderdeel gaan we kijken hoe gemeenten de inhoudelijke resultaten hebben bereikt. Waarom is het wel/niet gelukt? Wat waren de succes- en faalfactoren? Hoe hebben alle betrokkenen de processen binnen de samenwerking beleefd? Dit deel van de evaluatie wordt door een onafhankelijke deskundige uitgevoerd. Deze wordt ook gevraagd conclusies te trekken uit de gesprekken, maar het bestuurlijk platform bepaalt of ze deze conclusies ook omarmt.

Kaders voor de evaluatie van de samenwerking

- Alle betrokken partijen krijgen een positie in het proces. Er worden hierbij niet alleen interne partijen zoals colleges, raadsleden en ambtenaren bevraagd, maar nadrukkelijk ook externe partijen zoals corporaties, gebruikers van het gezamenlijk loket voor bedrijfshuisvesting en adviesbureaus die betrokken zijn geweest bij projecten onder de vlag van het Stedelijk Gebied.
- Hierbij wordt voorgesteld om een eenvoudig proces te doorlopen bestaande uit gesprekken met de belangrijkste tafels binnen de samenwerking. Door een thematische insteek ontstaat ook focus in het gesprek. Bijvoorbeeld de portefeuillehouders werken zijn verantwoordelijk voor de paragraaf werken van het bestuursconvenant, zij kunnen het beste aangeven hoe het is gelopen, c.q. hoe zij de samenwerking hebben ervaren.

Onderdeel 2: Agenda Stedelijk Gebied Eindhoven (Wat-vraag)

Samen vormen de gemeenten in het Stedelijk Gebied het hart van Brainport. De regio staat internationaal bekend als hotspot voor hightech maakindustrie en design. Innovatieve samenwerkingsvormen (triple helix) waren nodig om dit succes te bereiken. Om in de toekomst economisch sterk te blijven presteren, is het belangrijk niet stil te blijven zitten en het vestigingsklimaat nog aantrekkelijker te maken. Bij een internationale topregio hoort immers een woon-, werk- en leefklimaat op topniveau. Het gaat om goede arbeidskrachten, juiste faciliteiten, goede (internationale) bereikbaarheid, geschikt (internationaal) onderwijs etc. Via een inhoudelijke agenda gaan de gemeenten in het Stedelijk Gebied het vestigingsklimaat een stevige impuls geven.

Dit sluit aan bij het gesprek over de evaluatie en doorontwikkeling van de samenwerking in het bestuurlijk platform van april jl. Er is toen afgesproken dat voor de doorontwikkeling inhoud leidend is. De inhoudelijke agenda voor het Stedelijk Gebied Eindhoven vormt het fundament om een discussie aan te gaan over een bijbehorend uitvoeringsarrangement. Voor dit deel van het proces wordt voor de uitwerking en ondersteuning externe deskundigheid ingeschakeld.

Kaders voor het opstellen van de agenda voor het Stedelijk Gebied Eindhoven

- De kernopgave en het inhoudelijk vertrekpunt zijn duidelijk: Brainport Next Generation. We werken samen om het vestigingsklimaat van de regio te verbeteren, in de breedst mogelijke zin van het woord.
- De gemeenten in het Stedelijk Gebied sluiten op voorhand géén thema's uit. De gesprekken beperken zich niet alleen tot de thema's die op de traditionele agenda van het Stedelijk Gebied staan zoals wonen, werken en voorzieningen.
- In ieder geval het beeldvormend document, de inhoudelijke aspecten van het rapport van de commissie en Demmers en zodra beschikbaar het Nationaal Actieprogramma Brainport (gereed in voorjaar 2017) vormen input voor de agenda.
- Een aantal gemeenteraden heeft in het kader van (veer)krachtig bestuur een bestuurlijke visie opgesteld. De Inhoudelijke aspecten worden voor zover van toepassing betrokken bij het opstellen van de gezamenlijke agenda.

Onderdeel 3: Uitvoeringsarrangement Stedelijk Gebied Eindhoven (Hoe-vraag)

De uitkomst van stap 2 vormt de basis voor het gesprek over de organisatie en borging van de uitvoering. Een slagvaardige (publieke) samenwerking in het Stedelijk Gebied is van doorslaggevend belang om de ambities waar te kunnen maken. Het doel van deze fase is het ontwikkelen van uitvoeringsarrangement.

Als voorbeeld wordt verwezen naar de samenwerking binnen de stichting Brainport en Brainport Development. De gemeenten hebben als partner in én onderdeel van de triple helix samenwerking afspraken gemaakt over het programma, een bestuursvorm, de uitvoeringsorganisatie en de financiering. De Brainportorganisatie heeft mandaat als het gaat om de ontwikkeling van de regionale economische speerpunten. Zowel programma, uitvoering als besluitvorming is goed en duidelijk geborgd.

Voor de realisatie van de agenda van het Stedelijk Gebied gaan de gemeenten ook afspraken maken over programma, bestuursvorm, uitvoeringsorganisatie en financiering. Voor de volledigheid wordt aangegeven dat dit niet hoeft te betekenen dat er een nieuwe entiteit wordt opgericht. Ook het huidige convenant is een voorbeeld van een uitvoeringsarrangement. De uiteindelijke keuze maken de gemeenten op basis van de inhoud van de agenda. Ook voor dit deel van het proces wordt voor de uitwerking en ondersteuning externe ondersteuning ingeschakeld en het eindresultaat is een duidelijke conclusie over de toekomstige governance van het Stedelijk Gebied.

Kaders voor het uitvoeringsarrangement Stedelijk Gebied Eindhoven

- Het doel is een uitvoeringsarrangement van gemeenten in het Stedelijk Gebied dat past bij de kracht en opgaven van deze bijzondere regio. Het is belangrijk dat het uitvoeringsarrangement:
 - o transparant is voor inwoners en raadsleden: het moet helder zijn wat er waar, wanneer en waarom besloten wordt;
 - o slagkracht heeft om de opgaven zoals benoemd in de agenda ter hand te nemen;
 - o dynamisch is om zich aan te kunnen passen aan de eisen die externe partijen stellen;
 - o geen concessies doet aan de vereiste van democratische gelegitimeerde besluitvorming;
 - o helderheid geeft over de positionering ten opzichte van andere samenwerkingsverbanden in de regio;
- Het rapport 'Maak Verschil' van de studiegroep Openbaar Bestuur en de resultaten van de proeftuin 'Herziening Financiële Verhoudingen' zijn input voor het uitvoeringsarrangement.

Onderdeel 4: Besluitvorming

Het resultaat van het proces wordt vevat in drie documenten: een evaluatierapport, een agenda voor het Stedelijk Gebied en een uitvoeringsarrangement inclusief toekomstige governance. Deze drie producten worden ter besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraden. De besluitvorming wordt in de verschillende gemeenten

zelf voorbereid. De start van de vernieuwde samenwerking wordt met enig vertoon gemarkeerd. Hiermee beginnen de gemeenten aan een nieuw hoofdstuk als het gaat om regionale samenwerking.

5. Betrokken partijen en de organisatie van het proces

A. Stuurgroep evaluatie en doorontwikkeling (proces)

Er wordt een stuurgroep geformeerd die het vertrouwen en mandaat krijgt van alle negen gemeenten om voor het proces van belang zijnde beslissingen te nemen en de ambtelijke inzet te organiseren. Het kader voor de stuurgroep vormt dit procesvoorstel. Eén van de belangrijkste beslissingen is het selecteren van externe deskundigheid voor de ondersteuning. De leden van de stuurgroep dragen zorg voor het frequent en tijdig informeren van het bestuurlijk platform over de voortgang.

In de stuurgroep worden specifiek voor dit proces de drie bestaande gremia binnen de samenwerking in het Stedelijk Gebied in elkaar geschoven. De functionele stuurgroep bestaat uit een beperkt aantal bestuurders, coördinatoren en gemeentesecretarissen. De secretaris van de samenwerking ondersteunt de stuurgroepleden.

Van de leden wordt een forse tijdsinvestering gevraagd. Bij deelname is het belangrijk dat personen zich hiervan bewust zijn. Zeker voor de ambtelijke leden is dit het geval. Leden worden geselecteerd op basis van intrinsieke motivatie om aan dit proces te werken en een goed resultaat te behalen. Door een kleine groep kan steviger regie worden gevoerd op het proces. Door deze aanpak kunnen de negen gemeenten snelheid maken. Aandachtspunt is de communicatie van en naar gemeenten die niet in de stuurgroep zitten.

B. Bestuurlijk platform (inhoud)

Het bestuurlijk platform komt regulier bij elkaar. De stuurgroep rapporteert aan het bestuurlijk platform, in zwaarwegende gevallen is bijsturing mogelijk. In het bestuurlijk platform worden de resultaten van de verschillende stappen inhoudelijk besproken en vastgesteld. De leden van het bestuurlijk platform informeren het eigen college. Ook bereidt het bestuurlijk platform het uiteindelijke document voor dat ter vaststelling aan de gemeenteraden wordt gestuurd. Het bestuurlijk platform is dus de finale tafel als het gaat om de eindafspraken.

C. Externe partijen

Eén van de uitgangspunten van dit proces is dat we externe partijen (quadrupel helix) een nadrukkelijke positie geven aan tafel om met de gemeenten mee te denken. Ze krijgen een cruciale positie in alle fases van het proces. Dit betekent dat externe partijen ook opmerkingen kunnen maken of ideeën genereren die niet binnen het Stedelijk Gebied opgepakt gaan worden. De gemeenten zijn zich hiervan bewust en nemen deze input mee naar andere interne en externe overlegtafels.

De provincie wordt stevig betrokken bij het proces. De afgelopen maanden hebben Gedeputeerde Staten zich aan diverse tafels uitgesproken over de toekomst van het Stedelijk Gebied. Daarnaast heeft de provincie een duidelijke rol en verantwoordelijkheid als het gaat om de realisatie van de inhoudelijke opgaven voor de inwoners van de negen gemeenten. Vanuit die gedachte wordt ook de provincie in een vroeg stadium aan tafel gevraagd.

D. Externe deskundigheid

Op basis van dit procesvoorstel worden externe deskundigen gevraagd offertes uit te brengen. Bij de selectie speelt de competentie voor de verschillende onderdelen een rol, de kennis van de regio en de deskundigheid in de materie (bestuurlijke samenwerking). Ook gaat het nadrukkelijk om de personen die de stuurgroep gaan ondersteunen bij het proces, er moet sprake zijn van vertrouwen en een 'klik'. Alleen een bureau met een gerenommeerd naam inschakelen is niet genoeg.

Er wordt in het begin van het proces een bureau geselecteerd door de stuurgroep voor het totale proces. Hierbij wordt nadrukkelijk de mogelijkheid geboden om consortia te vormen en afgesproken om tussentijds (na iedere stap) te stoppen. In het geval van een consortium dient er wel altijd sprake te zijn van één hoofdaannemer. Dit geeft continuïteit aan het proces, voorkomt tijdsverlies door het aanbesteden maar maakt het ook mogelijk in te grijpen als het niet gaat zoals gepland. Het bureau dient te zorgen voor een planning die leidt tot een afgerond voorstel voor de zomer 2017. De selectie is aan het begin een tijdsinvestering, maar het biedt meer zekerheid dat de gemeenten tijdig een eindresultaat hebben.

E. Colleges

Het eigenaarschap ligt bij de negen gemeenten. Dit betekent dat de colleges wordt gevraagd in te stemmen met het proces en de vereiste financiële middelen beschikbaar te stellen. Ook wordt colleges gevraagd om de stuurgroepleden het mandaat te geven dat nodig is voor de organisatie van een goed proces. Aan collegeleden wordt ook gevraagd om in het proces een actieve rol te vervullen om inhoudelijk de juiste stappen te kunnen zetten.

F. Secretarissen en coördinatoren

De evaluatie en doorontwikkeling gaat van de coördinatoren extra inzet vragen voor het feitelijk mee-organiseren van procesonderdelen. Deze extra inzet dient vanuit de organisaties geborgd te zijn, gemeentesecretarissen dragen daar zorg voor.

Verder blijft de reguliere samenwerking doorgaan. Reguliere bijeenkomsten van de gemeentesecretarissen en coördinatoren worden gebruikt om de voortgang te bespreken en te bevorderen.

F. Gemeenteraden

De negen gemeenten gaan de gemeenteraden op diverse manieren betrekken bij de discussies. Hieronder zijn de acties genoemd die in ieder geval ondernomen worden. Verdere betrokkenheid is ook afhankelijk van de wensen van raadsleden en het verloop van het proces.

1. De raden worden begin januari 2017 geïnformeerd over het proces dat de gemeenten samen gaan doorlopen. Hiervoor wordt een raadinformatiebrief opgesteld onder regie van de stuurgroep.
2. Raadsleden worden uitgenodigd om deel te nemen aan het proces voor het opstellen van de agenda en het maken van het uitvoeringsarrangement. Niet vanuit hun politieke rol, maar als vertegenwoordiger van de gemeenschap. Hiervoor wordt bij de aanbesteding van de opdracht voor onderdeel 2 en 3 expliciet om een voorstel gevraagd.
3. In het begin van het proces wordt per raad een avond georganiseerd. In afstemming met het geselecteerde bureau wordt raadsleden gevraagd om terug te kijken op de afgelopen drie jaar en wordt gesproken over de doorontwikkeling

Iedere gemeenteraad een eigen avond

De gemeenteraden hebben het convenant gesloten met elkaar, daarom nemen ze een belangrijke positie in binnen de samenwerking. Ze zijn ook op diverse momenten en manieren geïnformeerd de afgelopen jaren. Naast de aandacht voor het verleden is dit een moment om ze mee te nemen richting de toekomst. In plaats van een collectieve bijeenkomst, wordt er voor gekozen voor een gesprek met individuele raden. Hieronder ontstaat meer ruimte om vanuit de lokale situatie te reflecteren en het is makkelijker een gesprek te voeren dan met 9 raden, de groep is simpelweg kleiner. Ook hebben bestuurders daardoor de kans om de raadsleden die niet naar regionale bijeenkomsten komen eens te horen.

Voorgesteld wordt om de gesprekken in een bestuurlijk duo te voeren samen met het bureau dat ingehuurd is voor de evaluatie. Bestuurlijk gaat het concreet om het lid van het college dat zitting neemt in het bestuurlijk platform samen met een bestuurlijk lid uit de stuurgroep. Globaal wordt steeds dezelfde agenda gebruikt:

- A. Beeldvormend document aanbieden/presenteren;
- B. Bespreken: wat zijn de ervaringen van de raden met de samenwerking?;
- C. Bespreken: wat willen raadsleden ons meegeven in het proces voor de doorontwikkeling?

6. Tijdsplanning en kosten

Het is noodzakelijk om de onderdelen 1, 2 en 3 voor 1 juli 2017 af te ronden. Besluitvorming (onderdeel 4) vindt na de zomer plaats.

De exacte planning is ook afhankelijk van de invulling van de opdracht door het externe bureau. De stappen die begin 2017 worden gezet zijn de volgende:

- Het beeldvormend document wordt afgerond;
- De raadinformatiebrief wordt opgesteld en de gesprekken met gemeenteraden worden ingepland;
- Er worden offertes gevraagd voor de begeleiding;
- De 'inhoudelijke analyse van de resultaten (4A)' wordt gemaakt en vastgesteld.

Vooralsnog worden de kosten voor het proces geschat op 60.000 – 70.000 Euro. Dit is een indicatief bedrag dat op basis van offertes kan worden bijgesteld. De stuurgroep neemt een besluit over de gunning en krijgt in principe een 'blanco cheque' van de negen gemeenten. Natuurlijk gebeurt dit wel in alle redelijkheid en billijkheid. De leden van de stuurgroep zijn immers ook actief in een gemeente die een deel van de rekening gaat betalen.

Hieronder is het overzicht per gemeente opgenomen. De verdeelsleutel is gebaseerd op het inwoneraantal per 1 januari 2013, dat is de standaard verdeelsleutel sinds de start van het huidige convenant. Er is een kolom opgenomen met een provinciale bijdrage en zonder een provinciale bijdrage. De gemeenten zijn eigenaar van het proces. Vanuit die gedachte starten de gemeenten het proces, dit is onafhankelijk van een eventuele provinciale bijdrage.

	Aantal inwoners (per 1 jan. 2013)	Procentueel	100% financiering door gemeenten	50% financiering door gemeenten, 50% provinciale bijdrage
Best	28.637	5,82%	€ 4.071	€ 2.036
Eindhoven	218.433	44,36%	€ 31.053	€ 15.527
Geldrop-Mierlo	38.768	7,87%	€ 5.511	€ 2.756
Helmond	89.023	18,08%	€ 12.656	€ 6.328
Nuenen	22.645	4,60%	€ 3.219	€ 1.610
Oirschot	17.926	3,64%	€ 2.548	€ 1.274
Son en Breugel	16.138	3,28%	€ 2.294	€ 1.147
Veldhoven	44.092	8,95%	€ 6.268	€ 3.134
Waalre	16.725	3,40%	€ 2.378	€ 1.189
Provincie			€ 0	€ 35.000,00
Totaal	492387	100,00%	€ 70.000	€ 70.000,00

7. Tot slot

Met het niet instemmen met het voorstel van de provincie hebben de leden van het bestuurlijk platform een duidelijk signaal afgegeven. De gemeentesecretarissen hebben samen met de coördinatoren de handschoen opgepakt en dit proces ontwikkeld dat recht doet aan de wensen van de leden van het bestuurlijk platform. Hierbij is ook meegenomen dat wanneer de negen gemeenten een serieus resultaat willen behalen, hiervoor ook een sterk proces nodig is.

Het Stedelijk Gebied vormt daarnaast ook de kern van de Brainport regio, die tot de belangrijkste economische kerngebieden van Nederland behoort. De recente erkenning hiervan schept verwachtingen en verplichtingen. Ontwikkelingen in opvattingen over het openbaar bestuur bieden kansen die benut moeten worden en die we maar zelden krijgen. Het "!"-teken staat er niet voor niets boven elke pagina achter het Stedelijk Gebied, laten we het waar maken.